

Externaliserende problemen bij jongeren in multiprobleemgezinnen

Master's Thesis (201600201)

Utrecht University

Master Programme in Clinical Child, Family and Education Studies

De relatie tussen het ouderlijk opvoedgedrag, de externaliserende problematiek van jongeren
in multiprobleemgezinnen en de aanwezigheid van een informele mentor.

L.R. Bouwman (6724000)

Master thesis

29-5-2021

Supervisor:

N. (Natasha) Koper, MSc.

Second assessor:

T. (Tessa) Kaufman, PhD

Words: 4499

Abstract

In general, multi-problem youth have a higher risk of developing externalizing problems. Parenting behavior and the presence of an informal mentor are also related to this development. Current cross-sectional study investigated whether the levels of externalizing problems are different for youth with and without an informal mentor. In addition, the relationship between parenting behavior on externalizing problems has been investigated. Finally, it was investigated whether this relationship is different for youth with an informal mentor. The participants in the current study are 91 multi-problem youth between 12 and 18 years old ($M_{age} = 15.26$, 48.4% girls), who receive ambulatory youth- and family care. These youth completed a self-report questionnaire about the externalizing problems. In addition, 15 fathers and 56 mothers of these youth completed a self-report questionnaire about their parenting behavior. The data is analysed by conducting an independent samples t-test and multiple hierarchical regressions. In these results showed externalizing problems in youth is no different for youth with and without an informal mentor. In addition, no relationship has been found between parenting behaviour and externalizing problems in youth and this relationship was no different for youth with and without an informal mentor. Although no significant relationships have been found, current research contributes to increase knowledge about this specific target group. For follow-up research, it is recommended to add the relationship quality between the youth and the informal mentor, the role of friends and gender.

Keywords: multi-problem families, informal mentor, externalizing problems, parenting behaviour.

Samenvatting

Jongeren die opgroeien in multiprobleemgezinnen hebben over het algemeen meer risico op het ontwikkelen van externaliserende problemen. Ook het ouderlijk opvoedgedrag en de aanwezigheid van een informele mentor zijn gerelateerd aan deze ontwikkelingen. In huidige cross-sectioneel onderzoek is onderzocht of de externaliserende problematiek anders is voor jongeren met en zonder informele mentor. Daarnaast is de relatie tussen ouderlijk opvoedgedrag op de externaliserende problematiek onderzocht en of deze relatie anders is voor jongeren met een informele mentor. De participanten van huidig onderzoek zijn 91 jongeren uit multiprobleemgezinnen tussen de 12 en 18 jaar ($M_{leeftijd} = 15.26$, 48.4% meisjes), die ambulante jeugd- en opvoedhulp ontvangen. De jongeren hebben een zelfrapportage vragenlijst ingevuld over de externaliserende problematiek. Daarnaast hebben 15 vaders en 56 moeders van deze jongeren een zelfrapportage vragenlijst ingevuld over hun opvoedgedrag. De data is geanalyseerd middels een onafhankelijke t-toets en drie multipole hiërarchische regressies. Concluderend lieten deze resultaten zien dat de externaliserende problematiek niet anders is voor jongeren met en zonder informele mentor. Daarnaast is er geen relatie tussen het ouderlijk opvoedgedrag en externaliserende problematiek van jongeren gevonden en is deze relatie niet anders voor jongeren met en zonder informele mentor. Hoewel in huidig onderzoek geen significante relaties zijn gevonden, draagt huidig onderzoek bij aan het vergroten van kennis over deze specifieke doelgroep en geeft het aanknopingspunten voor vervolgonderzoek. Voor vervolgonderzoek wordt aangeraden om de relatiekwaliteit tussen de jongere en de informele mentor, de rol van vrienden en sekse toe te voegen.

Trefwoorden: multiprobleemgezinnen, informele mentor, externaliserende problematiek, ouderlijk opvoedgedrag

Externaliserende Problemen bij Jongeren in Multiprobleemgezinnen en de Rol van het Ouderlijk Opvoedgedrag en een Informele Mentor

In 2016 waren er in Nederland 25.896 multiprobleemgezinnen (Kann-Weedage et al., 2017). Een multiprobleemgezin kenmerkt zich door een langdurige combinatie van problemen op verschillende gebieden, zoals psychosociale- en financiële problemen. Jongeren uit multiprobleemgezinnen vertonen meer emotionele en gedragsproblemen dan jongeren die niet in multiprobleemgezinnen opgroeien, waaronder externaliserende problemen (Spratt, 2012). Externaliserende problematiek kan worden omschreven als agressief, antisociaal en verstorend gedrag, zoals ongehoorzaamheid, liegen, stelen, vechten en andere vormen van fysieke agressie (Achenbach, 1991). Externaliserende problemen kunnen op de korte en lange termijn negatieve consequenties hebben, zoals schoolproblemen en moeizame sociale relaties (Jiang et al., 2016; Reef et al., 2010). De problemen binnen multiprobleemgezinnen zijn dermate complex, dat gezinnen zelf niet in staat zijn deze op te lossen, waardoor de problemen van generatie op generatie kunnen worden overgedragen (Kann-Weedage et al., 2017). Mogelijk speelt de opvoeding een rol in de intergenerationele overdracht van externaliserende problemen (Menting et al., 2014). Vanwege de complexe problematiek, is er binnen multiprobleemgezinnen geregeld hulpverlening betrokken. De interventie waarbij een informele mentor wordt ingezet, dient mogelijk als beschermende factor voor deze jongeren (Hurd & Zimmerman, 2013). Omdat er weinig onderzoek is gedaan bij jongeren in multiprobleemgezinnen en zij een groter risico lopen op externaliserende problemen, is van belang te onderzoeken welke factoren hieraan ten grondslag liggen. Het aantal multiprobleemgezinnen in Nederland laat zien dat dit noodzakelijk is. Huidig onderzoek heeft als doel dit gat in de literatuur op te vullen.

De inzet van een informele mentor is een effectieve interventie om de ontwikkeling van jongeren te bevorderen (Dubois et al., 2011). Informele hulp betreft hulp vanuit het familie- en vriendennetwerk (Grinstein-Weiss et al., 2005). De informele mentor fungeert als vertrouwenspersoon voor de jongere en als adviseur voor ouders en hulpverlening (Van Dam & Verhulst, 2016). Voor jongeren die een moeizame relatie met ouders of verzorgers hebben, kan de relatie met een informele mentor een compenserende ervaring zijn (Rhodes, 2005). De informele mentor functioneert als secundaire hechtingsfiguur die emotionele en sociale behoeften vervult (Rhodes et al., 2006) en als rolmodel voor de jongeren (Van Dam, 2019). Verschillende onderzoeken hebben aangetoond dat ondersteunende mentorrelaties een positief effect hebben op de ontwikkeling van jongeren (Dubois et al., 2011; Strunin et al., 2015). Jongeren met een informele mentor lieten zowel op gedrags-, sociaal-, emotioneel- en

Externaliserende problemen bij jongeren in multiprobleemgezinnen

academisch niveau positieve ontwikkelingen zien in vergelijking met jongeren zonder een informele mentor. Risicofactoren, waaronder jongeren in pleeggezinnen, blijken geen invloed te hebben op de mate waarin een informele mentor effectief is (Van Dam, 2019). Dit kan erop wijzen dat informele mentoren over het algemeen gunstig zijn voor alle jeugd, ongeacht aanwezige risicofactoren die ook in multiprobleemgezinnen aanwezig kunnen zijn. Omdat er nog geen onderzoek is gedaan naar externaliserende problematiek en de rol van informele mentoren bij deze doelgroep, wordt in huidig onderzoek onderzocht of jongeren in multiprobleemgezinnen met een informele mentor minder externaliserende problemen hebben dan jongeren zonder een informele mentor. Verwacht wordt dat de aanwezigheid van een informele mentor de externaliserende problematiek bij jongeren in multiprobleemgezinnen vermindert.

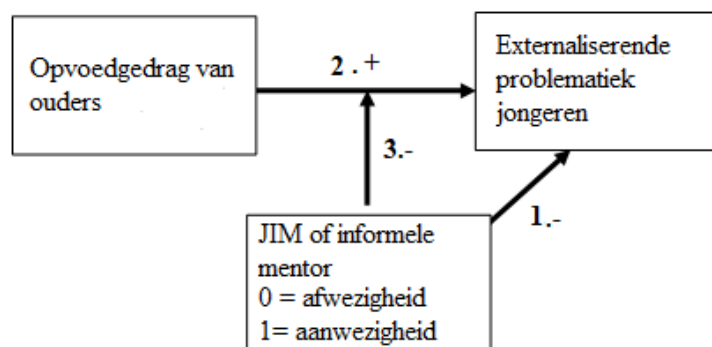
Ouders spelen een belangrijke rol in de opvoeding van jongeren, waarbij het ouderlijk opvoedgedrag invloed heeft op de externaliserende problematiek van jongeren (Murray et al., 2014). Onder opvoedgedrag wordt het gedrag van ouders binnen de opvoeding verstaan, waaronder positief ouderschap, discipline en controle (Loeber & Stouthamer-Loeber, 1986). Jongeren die opgroeien met negatief opvoedgedrag, hebben meer risico op externaliserende problemen (Alloy et al., 2006; Kawabatata et al., 2011; White & Renk, 2012). Ook ouders uit multiprobleemgezinnen rapporteren meer externaliserende problemen dan ouders die geen multiprobleemgezin hebben (Bodden & Decovic, 2010), wat mogelijk wijst op een intergenerationele overdracht van externaliserende problematiek (Menting et al., 2014). Multiprobleemgezinnen hebben een verhoogd risico voor opvoedproblemen, doordat ouders zich door hun eigen problemen onvoldoende kunnen richten op het kind (Heath, 2006). Doordat negatief opvoedgedrag de grootste risicovariabele is voor externaliserende problemen bij jongeren (Dadds, 1995), richt huidig onderzoek zich op de relatie tussen het ouderlijk opvoedgedrag en de externaliserende problematiek van jongeren in multiprobleemgezinnen. Verwacht wordt dat negatief ouderlijk opvoedgedrag samenhangt met meer externaliserende problemen bij jongeren (Pinquart, 2017; Dadds, 1995).

Alhoewel eerder onderzoek de effectiviteit van de aanwezigheid van een informele mentor bij jongeren onderzocht (Dubois et al., 2011; Strunin et al., 2015), is de relatie tussen het ouderlijk opvoedgedrag, de externaliserende problematiek en de aanwezigheid van een informele mentor nog niet eerder onderzocht (Van Dam et al., 2007; Van Dam et al. 2018). Doordat negatief opvoedgedrag de grootste risicovariabele is voor de externaliserende problematiek van jongeren (Dadds, 1995) en informele mentoren mogelijk hiervoor kunnen compenseren (Rhodes, 2005), is van belang deze relatie en de aanwezigheid van een

Externaliserende problemen bij jongeren in multiprobleemgezinnen

informele mentor te onderzoeken. Vanwege deze compenserende ervaring voor jongeren, heeft het ouderlijk opvoedgedrag mogelijk een minder grote rol bij de externaliserende problematiek van jongeren. Doordat informele mentoren de jongeren ondersteunen in emotionele en sociale behoeften (Rhodes et al., 2006), dient deze interventie mogelijk als beschermende factor voor de externaliserende problematiek. In huidig onderzoek wordt verwacht dat jongeren met een informele mentor die opgroeien met negatief opvoedgedrag, minder externaliserende problematiek ontwikkelen dan jongeren zonder een informele mentor. Uitkomsten van huidig onderzoek over mogelijke beschermende en risicofactoren kunnen gebruikt worden voor passende interventies om de externaliserende problemen bij jongeren in multiprobleemgezinnen terug te dringen.

Naar aanleiding van de literatuur, worden de volgende onderzoeksvragen opgesteld: 1. "Is de externaliserende problematiek anders voor jongeren met een informele mentor dan jongeren zonder een informele mentor?" 2. "Is er een relatie tussen het ouderlijk opvoedgedrag en de externaliserende problematiek van jongeren in multiprobleemgezinnen?" 3. "Is de relatie tussen het ouderlijk opvoedgedrag en de externaliserende problematiek bij jongeren in multiprobleemgezinnen anders voor jongeren met een informele mentor dan jongeren zonder een informele mentor?" De bijbehorende hypothesen zijn in het conceptueel model weergegeven.

Figuur 1. *Conceptueel model van de onderzoeksvraag*

Methode

Participanten

De participanten behoorden tot een sub-steekproef van het GRIP-onderzoek. Dit is een quasi-experimenteel onderzoek naar de effectiviteit van de JIM-aanpak, waarin jongeren een informele mentor kiezen (Koper et al., 2020). Voor het benaderen van de participanten is gebruik gemaakt van een doelgerichte steekproef. De inclusiecriteria van huidig onderzoek zijn gezinnen met (1) minstens één jongeren van 10 tot 23 jaar, (2) met problemen die als complex, meervoudig en ernstig worden beschouwd en (3) met een voldoende Nederlandse taalvaardigheid. In huidig onderzoek nemen ten minste twee gezinsleden deel, namelijk een jongere en een ouder. De multiprobleemgezinnen in huidig onderzoek ontvangen ambulante jeugd- en opvoedhulp bij deelnemende teams van Enver, Jeugdformaat, Juzt, Spirit of Youké. De werving van de participanten liep van 1 januari 2019 tot en met 19 december 2020.

De beschrijvende analyses wezen uit dat de totale steekproef van huidig onderzoek bestaat uit 91 multiprobleemgezinnen, waarvan 91 jongeren, 56 moeders en 15 vaders. De gemiddelde leeftijd van de jongeren was 15.26 (Range = 12-18, $SD= 1.83$), waarvan 51.6% jongens en 48.4% meisjes. Van deze jongeren had 64% een informele mentor en 36% geen informele mentor. De gemiddelde leeftijd van de moeders was 44.34 jaar (Range = 33-57, $SD=6.49$). Van de moeders was 84% de biologische moeder, 2% de adoptiemoeder, 10% de pleegmoeder en 4% anders. De gemiddelde leeftijd van de vaders was 45.62 jaar (Range = 29-55, $SD=7.22$). Van de vaders was 75% de biologische vader, 16.7% de pleegvader en 8.3% anders. De afkomst en het opleidingsniveau van de participanten staan in tabel 1 weergegeven.

Tabel 1. Beschrijvende Statistieken van Afkomst en Opleidingsniveau van de Participanten

	Jongeren (N=91)	Moeder (N=56)	Vader (N=15)
Nederlandse afkomst	90.1%	76.8%	86.6%
Antilliaanse afkomst	1.1%	3.6%	
Surinaamse afkomst	1.1%	5.3%	
Afkomst anders	7.7%	14.3%	13.4%
Geen opleiding		5.5%	6.7%
Basisschool	3.6%	1.8%	
Praktijkonderwijs	3.6%	3.6%	
VMBO	64.2%	12.7%	13.3%
Havo	8.3%	9.1%	13.3%

Externaliserende problemen bij jongeren in multiprobleemgezinnen

Vwo	1.2%	3.6%	
MBO	16.7%	14.5%	20%
HBO		27.3%	26.7%
WO		14.5%	13.3%
Ander onderwijs	2.4%	7.4%	6.7%

Procedure

Het onderzoek is geregistreerd bij het Nederlands Trial Register (NL7565) en heeft toestemming van de Facultaire Ethische Toestemmingscommissie gekregen (FETC-18-093). Bij aanvang van het onderzoek hebben zowel de ouders als de jongeren een informed consent gegeven. Bij jongeren onder de 16 jaar is ook informed consent van ouders gegeven. De ouders en jongeren hebben aan het begin van de behandeling een vragenlijst ingevuld. Het invullen van de vragenlijst duur ongeveer 25-45 minuten. Ter compensatie ontvangen deelnemers 10 euro. Om mogelijke afnameproblemen, zoals aandacht- of leesproblemen te achterhalen, zijn de vragenlijsten onder begeleiding van een onderzoeker uit het onderzoeksteam afgenomen. Om de privacy van de participanten te waarborgen, hebben zij een participantennummer toegewezen gekregen. Via een beveiligde server is het mogelijk te achterhalen om welke participant het gaat. Voor huidig onderzoek worden alleen de gegevens van de eerste meting van het GRIP-onderzoek gebruikt, waardoor het een cross-sectioneel design heeft en enkel relaties worden onderzocht.

Meetinstrumenten

Externaliserende Problemen Jongeren

De externaliserende problematiek bij jongeren zijn in kaart gebracht met de Beknopte Probleemmeter (BPM; Piper et al., 2014) die door de jongeren zijn ingevuld (BPM-Y). Deze vragenlijst meet emotionele- en gedragsproblemen op een 3-punts Likertschaal: 0= Helemaal niet, 1= Een beetje, 2= Duidelijk. Een hogere score geeft meer gedragsproblemen aan. Voor huidig onderzoek wordt alleen de subschaal externaliserende problematiek gebruikt. Er zijn zeven items die externaliserende problematiek meten, zoals 'ik maak veel ruzie' en 'ik gehoorzaam mijn ouders niet'. Voor huidig onderzoek worden de ruwe schaalscores gebruikt. De psychometrische eigenschappen van de BPM zijn als goed beoordeeld (Piper et al., 2014). In huidig onderzoek heeft de BPM-Y een hoge interne consistentie ($\alpha = .74$) en hiermee een acceptabele betrouwbaarheid ($r(72) = .85$) (Achenbach et al., 2011).

Aanwezigheid Informele Mentor

In de vragenlijst die de jongeren invullen wordt de vraag gesteld ‘heb jij een informele mentor/JIM?’. De jongeren uit de interventiegroep nemen deel aan de InVerbinding-werkwijze en krijgen een behandeling waarin de informele mentor ‘JIM’ wordt genoemd (Koper et al., 2020). Jongeren in de controlegroep ontvangen een andere vorm van hulpverlening met een informele mentor, zonder de InVerbinding-werkwijze. De aanwezigheid van een informele mentor wordt in huidig onderzoek aangeduid met 1 en de afwezigheid van een informele mentor met 0.

Ouderlijk Opvoedgedrag

Om het ouderlijk opvoedgedrag in beeld te krijgen, is gebruik gemaakt van de Alabama Parenting Questionnaire: Short Form (APQ-9). De APQ-9 is een verkorte versie van de APQ. Deze vragenlijst is een maatstaf voor de opvoedingsstijl en wordt door ouders ingevuld (Elgar et al., 2007). De APQ-9 bevat 9 items, die gebaseerd zijn op de drie hoofdstructuren van de ouderschaal: positief ouderschap, inconsistente discipline en onvoldoende toezicht. De items bestaan uit een 5-punts Likertschaal met 1= nooit tot 5= altijd. Iedere subschaal zal in huidig onderzoek apart geanalyseerd worden. De scores voor elk van de drie subschalen worden bij elkaar opgeteld.

Een voorbeeldvraag van de subschaal positief ouderschap is: ‘u prijst uw kind als hij/zij zich goed gedraagt’. De betrouwbaarheid van de subschaal positief ouderschap is met goed beoordeeld met een interne consistentie van $\alpha = .90$ (Field, 2013). Een voorbeeldvraag van de subschaal inconsistente discipline is: ‘u wilt uw kind straffen, maar straft hem/haar dan uiteindelijk niet’. De betrouwbaarheid van de subschaal inconsistente discipline is goed beoordeeld met een interne consistentie van $\alpha = 0.83$. Een voorbeeldvraag voor de subschaal onvoldoende ouderlijk toezicht is: ‘uw kind blijft ’s avonds langer buiten dan van u mag’. De betrouwbaarheid van de subschaal onvoldoende toezicht is beoordeeld als slecht, met een interne consistentie van $\alpha = .59$. Door het verwijderen van item ‘Het lukt uw kind niet om een briefje achter te laten of om u te laten weten waar hij/zij naar toe gaat’, werd de interne consistentie verhoogd naar een bijna acceptabel niveau $\alpha = .67$.

Analyseplan

De data is middels SPSS versie 25 geanalyseerd. Om de data te beschrijven zijn de beschrijvende statistieken van de variabelen opgevraagd waarmee de gemiddelden en de standaarddeviaties weergegeven worden. Voorafgaand de analyses zijn de bijbehorende assumpties gecontroleerd. Om te onderzoeken of de externaliserende problematiek anders

Externaliserende problemen bij jongeren in multiprobleemgezinnen

was voor jongeren met en zonder een informele mentor, is een onafhankelijke t-test uitgevoerd.

Om de relatie tussen de externaliserende problematiek, het ouderlijk opvoedgedrag en de aanwezigheid van een informele mentor te toetsen, is drie keer een multiële hiërarchische regressieanalyse uitgevoerd: één voor elk opvoeddomein. De externaliserende problematiek van jongeren was de afhankelijke variabele, het ouderlijk opvoedgedrag de onafhankelijke variabele en de informele mentor de moderator variabele. Voorafgaand de analyses zijn de onafhankelijke variabelen gecentreerd om een analyse met interactie-effect te kunnen uitvoeren. Daarnaast zijn er drie interactietermen aangemaakt voor de variabele informele mentor en één opvoeddomein. De moderatieanalyse is uitgevoerd zoals beschreven in het stappenplan van Hayes (2017). In stap 1 van de analyses werd één opvoeddomein als voorspeller van externaliserende problematiek toegevoegd. In stap 2 werd de aanwezigheid van een informele mentor toegevoegd. Om de moderatie te toetsen, werd in stap 3 van de analyse de interactieterm toegevoegd.

Resultaten

Beschrijvende Statistieken en Data Inspectie

Voorafgaand aan het uitvoeren van de analyses, is gekeken naar missende items. Bij één participant was één item op de APQ niet ingevuld, waardoor de algemene score op de APQ niet berekend kon worden. Om deze participant toch mee te nemen in de steekproef is het gemiddelde handmatig berekend. Daarnaast heeft één participant bij de APQ zes van de acht items niet ingevuld, waardoor gekozen is om deze participant niet in de steekproef mee te nemen. Ook zijn de assumpties getoetst om te kijken of de assumpties niet geschonden zijn. Door middel van een visuele inspectie van een histogram en scatterplot, kan geconcludeerd worden dat er aan de assumpties van homoscedastiteit en lineariteit is voldaan. Daarnaast is aan de assumptie multicollineariteit voldaan ($VIF < 10$). Door middel van een boxplot werden er zes positieve uitbijters gezien bij de variabele externaliserende problematiek, die meer dan 2 standaarddeviaties boven het gemiddelde afweken. Omdat een hogere score op externaliserende problematiek bij multiprobleemgezinnen theoretisch te verwachten is en om de steekproef zo groot mogelijk te houden, zijn de uitbijters behouden en niet gecorrigeerd. Tot slot is niet aan de assumptie normaliteit voldaan, doordat de histogram rechtsscheef is verdeeld. Ook dit is theoretisch te verklaren, doordat multiprobleemgezinnen mogelijk onder-rapporteren op externaliserende problematiek. In huidig onderzoek is gebruik gemaakt van zelfrapportages, waardoor sociaal wenselijke

Externaliserende problemen bij jongeren in multiprobleemgezinnen

antwoorden gegeven kunnen zijn (Kimberlin & Winterstein, 2008). In tabel 2 zijn de beschrijvende statistieken en correlaties van alle variabelen weergegeven.

Tabel 2. *Gemiddelden, Standaarddeviaties en Pearson Correlatiecoëfficiënten*

Variabelen	1.	2.	3.	4.	IM ^a afwezig <i>M (SD)</i>	IM ^a aanwezig <i>M (SD)</i>	Totaal <i>M (SD)</i>	Range (Min.- Max.)
1. Externaliserende problematiek	-				0.49 (0.36)	0.56 (0.41)	0.53 (0.39)	0.00- 1.57
2. Positief ouderschap	.18	-			4.21 (0.59)	4.09 (0.54)	4.12 (0.57)	3.00- 5.00
3. Inconsistente discipline	-.15	.12	-		2.46 (0.86)	2.48 (0.89)	2.47 (0.89)	1.00- 5.00
4. Onvoldoende ouderlijk toezicht	.08	.05	-.07	-	2.22 (0.89)	2.44 (1.04)	2.44 (1.03)	1.00- 5.00

Noot. ^a = Informele mentor

Aanwezigheid van een Informele Mentor en Externaliserende Problematiek

Een onafhankelijke t-toets is uitgevoerd om te onderzoeken of de externaliserende problematiek verschillend is voor jongeren met en zonder een informele mentor. Het verschil tussen jongeren met en zonder informele mentor op de externaliserende problematiek bleek echter niet significant, $t(87) = -.70$, $p = .487$, $d = 0.15$. Dit betekent dat de externaliserende problematiek niet anders was voor jongeren met en zonder informele mentor. Hoewel in hypothese 1 verwacht werd dat jongeren met een informele mentor minder externaliserende problematiek vertonen dan jongeren zonder een informele mentor, sluiten de resultaten hier niet bij aan.

Ouderlijk Opvoedgedrag als Voorspeller van Externaliserende Problematiek en de Moderatie van een Informele Mentor

Er is driemaal een multiële hiërarchische regressieanalyse uitgevoerd om de relaties tussen de externaliserende problematiek, het ouderlijk opvoedgedrag en de aanwezigheid van een informele mentor te toetsen. Bij iedere multiële hiërarchische regressieanalyse is één van de drie opvoeddomeinen toegevoegd. De ongestandaardiseerde regressiecoëfficiënten (B), de standaardfouten (SE), de gestandaardiseerde regressiecoëfficiënten (β), de toetsen (t) en significantieniveau (p) van elke stap van de multiële hiërarchische regressieanalyses zijn

Externaliserende problemen bij jongeren in multiprobleemgezinnen

gerapporteerd in tabel 3, 4 en 5 voor positief ouderschap, inconsistente discipline en onvoldoende ouderlijk toezicht

Positief Ouderschap

Tabel 3. *Hiërarchische Regressieanalyse: Positief Ouderschap en Aan- en Afwezigheid van een Informele Mentor als Voorspellers van Externaliserende Problematiek*

	B	SE	B	T	p
Stap 1					
Positief ouderschap	0.11	0.09	.18	1.19	.240
Stap 2					
Positief ouderschap	0.10	0.10	.16	1.02	.313
IM ^a	0.06	0.11	.08	.49	.625
Stap 3					
Positief ouderschap	0.16	0.16	.25	.97	.339
IM ^a	0.06	0.11	.08	.52	.607
IM ^a x positief ouderschap	-0.09	0.20	-.11	-.44	.662

Noot. ^a = Informele mentor, met 0 = afwezigheid van informele mentor.

In de eerste stap is de voorspeller positief ouderschap toegevoegd aan het model. Positief ouderschap bleek geen significante voorspeller voor externaliserende problematiek en verklaarde een niet significante 3.2% van het model, $R^2=.03$, $F(1,43)=1.42$, $p = .240$. Hoewel in hypothese 2 verwacht werd dat minder positief ouderschap samenhangt meer externaliserende problematiek, sluiten de resultaten hier niet bij aan.

In de tweede stap is een informele mentor aan het model toegevoegd. Deze voorspellers verklaarde gezamenlijk een niet significante 2.8% van de variantie externaliserende problematiek, $R^2 = .03$, $F(2,41) = .60$, $p = .555$. In de derde stap is de interactieterm van positief ouderschap en een informele mentor aan het model toegevoegd. Dit leidde tot een niet-significant model, met een verklaarde variantie van 3.3%, $\Delta R^2 = .01$, $\Delta F(1,40) = .19$, $p = .662$. Aan de hand van Cohen's criteria (1988) kan dit resultaat bestempeld worden als een klein gecombineerd effect ($f^2 = .03$). Uit de analyse bleek dat de interactieterm geen significante voorspeller was voor externaliserende problematiek. De relatie tussen positief ouderschap en de externaliserende problematiek van jongeren was hetzelfde voor jongeren met en zonder informele mentor. Dit resultaat komt niet overeen met de verwachting van hypothese 3.

Inconsistente DisciplineTabel 4. *Hiërarchische Regressieanalyse: Inconsistente Discipline en Aan- en Afwezigheid van een Informele Mentor als voorspeller van Externaliserende Problematiek*

	<i>B</i>	<i>SE</i>	β	<i>T</i>	<i>P</i>
Stap 1					
Inconsistente discipline	-0.06	0.06	-.15	-.96	.341
Stap 2					
Inconsistente discipline	-0.07	0.06	-.17	-1.13	.266
IM ^a	0.06	0.11	.09	.55	.588
Stap 3					
Inconsistente discipline	-0.08	0.10	-.21	-.79	.436
IM ^a	0.06	0.11	.09	.56	.581
IM ^a x Inconsistente discipline	0.02	0.13	.04	.17	.869

Noot. ^a = Informele mentor, met 0 = afwezigheid van informele mentor.

In de eerste stap is de voorspeller inconsistente discipline toegevoegd aan het model. Inconsistente discipline bleek geen significante voorspeller voor externaliserende problematiek en verklaarde een niet significante 2.1% van het model, $R^2 = .02$, met $F(1,43) = .93$, $p = .341$. Hoewel in hypothese 2 verwacht werd dat inconsistente discipline samenhangt meer externaliserende problematiek, sluiten de resultaten hier niet bij aan.

In de tweede stap is een informele mentor aan het model toegevoegd. Deze voorspellers verklaarde gezamenlijk een niet significante 3,7% van de variantie externaliserende problematiek, $R^2 = .04$, $F(2,41) = .78$, $p = .467$. In de derde stap is de interactieterm van inconsistente discipline en een informele mentor aan het model toegevoegd. Dit leidde tot een niet-significant model, met een verklaarde variantie van, 3.7% $\Delta R^2 = .00$, $\Delta F(1,40) = .03$, $p = .869$. Aan de hand van Cohen's criteria (1988) kan dit resultaat bestempeld worden als een klein gecombineerd effect ($f^2 = .04$). Uit de analyse bleek dat de interactieterm geen significante voorspeller was voor externaliserende problematiek. Dit betekent dat de relatie tussen inconsistente discipline en externaliserende problematiek hetzelfde is voor jongeren met en zonder informele mentor. Dit resultaat komt niet overeen met de verwachting van hypothese 3.

Onvoldoende Ouderlijk ToezichtTabel 5. *Hiërarchische Regressieanalyse: Onvoldoende Ouderlijk Toezicht en Aan-Afwezigheid van een Informele Mentor als voorspeller van Externaliserende Problematiek*

	<i>B</i>	<i>SE</i>	β	<i>T</i>	<i>p</i>
Stap 1					
Onvoldoende ouderlijk toezicht	0.03	0.05	.08	.56	.575
Stap 2					
Onvoldoende ouderlijk toezicht	0.03	0.05	.08	.50	.618
IM ^a	0.07	0.11	.10	.63	.534
Stap 3					
Onvoldoende ouderlijk toezicht	0.11	0.10	.32	1.16	.252
IM ^a	0.05	0.11	.07	.44	.662
IM ^a x Onvoldoende ouderlijk toezicht	-0.12	0.12	-.29	-1.06	.296

Noot. ^a = Informele mentor, met 0 = afwezigheid van informele mentor.

In de eerste stap is de voorspeller onvoldoende ouderlijk toezicht toegevoegd aan het model. Onvoldoende ouderlijk toezicht bleek geen significante voorspeller voor externaliserende problematiek en verklaarde een niet significante 0.7% van het model, $R^2 = .01$, met $F(1,45) = .32$, $p = .575$. Hoewel in hypothese 2 verwacht werd dat minder onvoldoende ouderlijk toezicht samenhangt meer externaliserende problematiek, sluiten de resultaten hier niet bij aan.

In de tweede stap is een informele mentor aan het model toegevoegd. Deze voorspellers verklaarde gezamenlijk een niet significante 1,7% van de variantie externaliserende problematiek, $R^2 = .02$, $F(2,43) = .36$, $p = .698$. In de derde stap is de interactieterm van onvoldoende ouderlijk toezicht en een informele mentor aan het model toegevoegd. Dit leidde tot een niet-significant model, met een verklaarde variantie van, 4,2% $\Delta R^2 = .04$, $\Delta F(1,42) = .61$, $p = .296$. Aan de hand van Cohen's criteria (1988) kan dit resultaat bestempeld worden als een klein gecombineerd effect ($f^2 = .04$). Uit de analyse bleek dat de interactieterm geen significante voorspeller was voor externaliserende problematiek. Dit betekent dat de relatie tussen onvoldoende ouderlijk toezicht en externaliserende problematiek hetzelfde is voor jongeren met en zonder informele mentor. Dit resultaat komt niet overeen met de verwachting van hypothese 3.

Discussie

In huidig onderzoek is onderzocht of jongeren met een informele mentor minder externaliserende problemen vertonen dan jongeren zonder een informele mentor. Daarnaast is de relatie tussen ouderlijk opvoedgedrag en de externaliserende problematiek onderzocht en of deze relatie anders is voor jongeren met en zonder een informele mentor. In huidig onderzoek zijn geen significante resultaten gevonden.

Allereerst werd op basis van eerder onderzoek verwacht dat de aanwezigheid van een informele mentor samenhangt met minder externaliserende problematiek dan bij jongeren zonder een informele mentor. In huidig onderzoek werd deze relatie niet gevonden. Dit resultaat komt niet overeen met de literatuur die stelt dat jongeren met een informele mentor op gedrags-, sociaal-, emotioneel-, en academisch niveau positieve ontwikkelingen laten zien in vergelijking met jongeren zonder een informele mentor (Dubois et al., 2011; Hurd & Zimmerman, 2014; Strunin et al., 2015), ongeacht aanwezige risicofactoren (Van Dam et al., 2018). Daarentegen kunnen risicofactoren van jongeren leiden tot een grotere ontevredenheid bij de mentor en jongeren over de relatie (Raposa et al., 2016), waardoor de positieve effecten van een informele mentor mogelijk verzwakken. De relatiekwaliteit tussen de jongeren en de informele mentor heeft effect op de positieve ontwikkelingsuitkomsten van de jongeren (Van Dam et al., 2018). Een mogelijke verklaring voor het gevonden resultaat is dat niet alleen de aanwezigheid van een informele mentor, maar ook de relatiekwaliteit tussen de jongere en de informele mentor een rol speelt. Om de relatie tussen de externaliserende problematiek en de aanwezigheid van een informele mentor verder te onderzoeken, wordt aangeraden om in vervolgonderzoek de relatiekwaliteit tussen de jongeren en de informele mentor te onderzoeken.

Daarnaast werd op basis van eerder onderzoek verwacht dat negatief ouderlijk opvoedgedrag samenhangt met meer externaliserende problematiek. Deze relatie werd in huidig onderzoek niet gevonden. Dit resultaat komt niet overeen met eerder onderzoek, waaruit blijkt dat jongeren die opgroeien met negatief opvoedgedrag, een groter risico hebben op het vertonen van externaliserende problemen (Kawabatata et al., 2011; White & Renk, 2012). Een mogelijke verklaring hiervoor is dat gedurende de adolescentie, vrienden een steeds grotere invloed krijgen op het gedrag van de jongeren in vergelijking met ouders (Patterson & Stouthammer-Loeber, 1984; Sampson & Laub, 1994). Met name jongeren in multiprobleemgezinnen spenderen tijd buitenshuis met vrienden (Gerritsen, 2011), waardoor ouders mogelijk minder invloed op het gedrag van de jongeren hebben. Voor vervolgonderzoek wordt aangeraden om de invloed van vrienden op de externaliserende

Externaliserende problemen bij jongeren in multiprobleemgezinnen

problemen bij jongeren mee te nemen, waardoor de invloed van ouders en vrienden vergeleken kan worden.

Tenslotte werd in huidig onderzoek verwacht dat negatief opvoedgedrag samenhangt met minder externaliserende problematiek bij jongeren met een informele mentor dan jongeren zonder een informele mentor. Dit bleek echter niet het geval. De samenhang tussen negatief opvoedgedrag en externaliserende problematiek was hetzelfde voor jongeren met en zonder informele mentor. Dit resultaat komt niet overeen met de literatuur die stelt dat het ouderlijk opvoedgedrag invloed heeft op de externaliserende problematiek van jongeren (Murray et al., 2014), waarbij een informele mentor een compenserende factor kan zijn bij jongeren met een moeizame relatie met hun ouders of verzorgers (Rhodes, 2005). Een mogelijke verklaring is dat in huidig onderzoek het sekseverschil niet is meegenomen, terwijl de literatuur stelt dat meiden geneigd zijn om hun reactie op problemen te internaliseren (Eschenbeck et al., 2007) en jongens te externaliseren (Stiles et al., 2000). Om meer kennis te verkrijgen over de relatie tussen ouderlijk opvoedgedrag en de externaliserende problemen van jongeren en de rol van de informele mentor, wordt voor vervolgonderzoek aangeraden om het sekseverschil toe te voegen.

Er zijn in huidig onderzoek een aantal beperkingen te noemen. Ten eerste is er in huidig onderzoek gebruik gemaakt van een doelgerichte steekproef en zelfselectie. Dit betekent dat deze specifieke doelgroep zelf heeft gekozen of zij deelnemen aan het onderzoek, wat kan leiden tot een self-selection bias. Een mogelijke implicatie hiervan is dat slechts een deel van de populatie participeert in het onderzoek, waardoor de steekproef homogeen en niet representatief is (Neuman, 2012). Desondanks lijkt er in huidig onderzoek een acceptabele variatie te zijn tussen de participanten. Ten tweede is er gebruikt gemaakt van zelfrapportages bij het ouderlijk opvoedgedrag en de externaliserende problematiek. Alhoewel bepaalde gedachten en gevoelens het beste te meten zijn aan de hand van zelfrapportages, zijn de resultaten in verband met mogelijk sociaal wenselijke antwoorden positiever uitgekomen dan ze in werkelijkheid zijn (Wenger & Fowers, 2008; Kimberlin & Winterstein, 2008). Voor vervolgonderzoek wordt aangeraden om gebruik te maken van meerdere methoden of informanten, om de betrouwbaarheid te vergroten (Field, 2013). Tot slot is huidig onderzoek geen longitudinaal onderzoek, waardoor causale verbanden niet geïnterpreteerd kunnen worden. Ook longitudinale effecten over hoe de samenhang tussen externaliserende problematiek en het ouderlijk opvoedgedrag zich verder ontwikkelt, kan hierdoor niet onderzocht worden.

Externaliserende problemen bij jongeren in multiprobleemgezinnen

Ondanks de bovengenoemde beperkingen, heeft huidig onderzoek bijgedragen aan het vergroten van de kennis over multiprobleemgezinnen. Deze doelgroep is moeilijk te onderzoeken, wat de waarde van huidig onderzoek vergroot (Bodden & Dekovic, 2010). Daarnaast zijn de gebruikte meetinstrumenten betrouwbaar en valide. Vanuit de literatuur duiden de psychometrische kwaliteiten op bruikbare meetinstrumenten en hebben de uitkomsten op de vragenlijsten over het algemeen een acceptabele Cronbach's Alpha. Ook is tijdens de afname rekening gehouden met de betrouwbaarheid en validiteit. De participanten zijn tijdens de afname ondersteunt om afnameproblemen te voorkomen en iedere onderzoeker heeft hetzelfde afnameprotocol gevolgd. Hierdoor is de kans groter dat alle vragen begrepen zijn en correct zijn ingevuld. Tot slot hebben de jongeren, vaders en moeders de vragenlijsten individueel en onafhankelijk van elkaar ingevuld.

Samenvattend impliceren de bevindingen in huidig onderzoek dat de aanwezigheid van een informele mentor en het ouderlijk opvoedgedrag geen voorspellers zijn voor de externaliserende problematiek van jongeren in multiprobleemgezinnen. Ondanks dat er geen relaties zijn gevonden, geeft huidig onderzoek aanknopingspunten voor vervolgonderzoek. Voor vervolgonderzoek wordt aangeraden om de relatiekwaliteit tussen de jongere en de informele, de invloed van vrienden en het sekseverschil bij jongeren toe te voegen. Uitkomsten van het vervolgonderzoek kunnen gebruikt worden voor het ontwikkelen van passende interventies, met als doel het terugdringen van externaliserende problemen bij jongeren in multiprobleemgezinnen.

Referenties

- Achenbach, T. M. (1991). *Manual for the Child Behavior Checklist/ 4-18 and 1991 profile*.
University of Vermont, Department of Psychiatry.
- Achenbach, T. M., McConaughy, S. H., Ivanova, M. Y., & Rescorla, L. A. (2011). Manual for the ASEBA brief problem monitor (BPM). *ASEBA*, 1-33.
- Alloy, L. B., Abrahamson, L. Y., Smith, J. M., Gibb, B. E., & Neeren, A. M. (2006). Role of parenting and maltreatment histories in unipolar and bipolar mood disorders: Mediation by cognitive vulnerability to depression. *Clinical Child and Family Psychology Review*, 9, 23-64. <https://doi.org/10.1007/s10567-006-0002-4>
- Bodden, D., & Dekovic, M. (2010). Multiprobleemgezinnen ontrafeld. *Tijdschrift voor Orthopedagogiek*, 49(6), 259-271.
- Cohen, J. (1992). A power primer. *Psychological Bulletin*, 112, 155-159.
- Dadds, M. R. (1995). *Families, children, and the development of dysfunction*. Sage.
- DuBois, D. L., Portillo, N., Rhodes, J. E., Silverthorn, N., & Valentine, J. C. (2011). How effective are mentoring programs for youth? A systematic assessment of the evidence. *Psychological Science in the Public Interest*, 12, 57– 91.
<https://doi-org.vu-nl.idm.oclc.org/10.1177/1529100611414806>
- Elgar, F. J., Waschbusch, D. A., Dadds, M. R., & Sigvaldason, N. (2007). Development and validation of a short form of the Alabama Parenting Questionnaire. *Journal of Child and Family Studies*, 16, 243-259. <https://doi.org/10.1007/s10826-006-9082-5>
- Eschenbeck, H., Kohlman, C. W., & Lohaus, A. (2007). Gender differences in coping strategies in children and adolescents. *Journal of Individual Differences*, 28(1), 18–26.
<https://doi-org.proxy.library.uu.nl/10.1027/1614-0001.28.1.18>

Externaliserende problemen bij jongeren in multiprobleemgezinnen

Field, A. (2013). *Discovering statistics using IBM SPSS statistics*. Sage

Gerritsen, E. (2011). *De slimme gemeente nader beschouwd: Hoe de lokale overheid kan bijdragen aan het oplossen van ongetemde problemen*. University Press.

Grinstein-Weiss, M., Fishman, G. & Eisikovits, Z. (2005). Gender and ethnic differences in formal and informal help seeking among Israeli adolescents. *Journal of Adolescence* 28, 765- 779. <https://doi.org/10.1016/j.adolescence.2005.01.002>

Hayes, A. F. (2017). *Introduction to mediation, moderation, and conditional process analysis: A regression-based approach*. Guilford publications.

Heath, H. (2006). Parenting: A relationship-oriented and competency-based process. *Child Welfare*, 85, 749-766.

Hurd, N., & Zimmerman, M. A. (2014). An analysis of natural mentoring relationship profiles and associations with mentees' mental health: Considering links via support from important others. *American Journal of Community Psychology*, 53, 25– 36. <https://doi.org/10.1007/s10464-013-9598-y>

Jiang, X., Lyons, M. D., & Huebner, E. S. (2016). An examination of the reciprocal relations between life satisfaction and social problem solving in early adolescents. *Journal of Adolescence*, 53, 141-151. <https://doi.org/10.1016/j.adolescence.2016.09.004>

Kann-Weedage, D., Zoon, M., Addink, A., van Boven, J., Berger, M. & de Wilde, E.J. (2017). *Aantal en kosten van multiprobleemgezinnen in Almelo*. Nederlands Jeugdinstituut.

Kawabata, Y., Alink, L. R. A., Tseng, W-L., van Ijzendoorn, M. H., & Crick, N. R. (2011). Maternal and paternal parenting styles associated with relational aggression in

Externaliserende problemen bij jongeren in multiprobleemgezinnen

children and adolescents: A conceptual analysis and meta-analytic review.

Developmental Review, 31, 240-278. <https://doi.org/10.1016/j.dr.2011.08.001>

Kessler, R. C., Angermeyer, M., Anthony, J. C., De Graaf, R., Demyttenaere, K., Gasquet, I.,

Bedirhan Üstün, T. (2007). Lifetime prevalence and age-of-onset distributions of mental disorders in the World Health Organization's World Mental Health Survey Initiative. *World Psychiatry*, 6, 168-176.

Kimberlin, C. L., & Winterstein, A. G. (2008). Validity and reliability of measurement

instruments used in research. *American Journal of Health-System Pharmacy*, 65(23), 2276-2284. <https://doi.org/10.2146/ajhp070364>

Koper, N., Creemers, H. E., Branje, S., Stams, G. J. J., & van Dam, L. (2020). Effectiveness

and working mechanisms of the InConnection approach in multi-problem families: Study protocol of a mixed-methods study. *BMC Health Services Research*, 20(1), 1-16. <https://doi.org/10.1186/s12913-020-05553-3>

La Valle, C. (2015). The effectiveness of mentoring youth with externalizing and

internalizing behavioral problems on youth outcomes and parenting stress: A meta-analysis. *Mentoring & Tutoring: Partnership in Learning*, 23(3), 213-227.

<https://doi.org/10.1080/13611267.2015.1073565>

Loeber, R., & Stouthamer-Loeber, M. (1986). Family factors as correlates and predictors of

juvenile conduct problems and delinquency. In M. Tonry & N. Morris (Eds.), *Crime and justice* (7, 29-149). University of Chicago Press.

<https://doi.org.10.1086/449112>

Menting, A. T., de Castro, B. O., Wijngaards-de Meij, L. D., & Matthys, W. (2014). A trial of

parent training for mothers being released from incarceration and their

Externaliserende problemen bij jongeren in multiprobleemgezinnen

children. *Journal of Clinical Child & Adolescent Psychology*, 43(3), 381-396.

<https://doi.org/10.1080/15374416.2013.817310>

Murray, K. W., Dwyer, K. M., Rubin, K. H., Knighton-Wisor, S., & Booth-LaForce, C. (2014). Parent-child relationships, parental psychological control, and aggression: Maternal and paternal relationships. *Journal of Youth and Adolescence*, 43, 1361-1373. <https://doi.org/10.1007/s10964-013-0019-1>

Neuman, W. L. (2012). *Understanding research*. Pearson Education.

Patterson, G. R., Reid, J. B., & Dishion, T. J. (1992). *A social interactional approach: Antisocial boys*. Oregon Social Learning Center & Castilian Publishing Company.

Patterson, G. R., & Stouthamer-Loeber, M. (1984). The correlation of family management practices and delinquency. *Child Development*, 55, 1299-1307.

<https://doi.org/10.2307/1129999>

Pinquart, M. (2017). Associations of parenting dimensions and styles with externalizing problems of children and adolescents: An updated meta-analysis. *Developmental Psychology*, 53, 873-932. <https://doi.org/10.1037/dev0000295>

Piper, B. J., Gray, H. M., Raber, J., & Birkett, M. A. (2014). Reliability and validity of Brief Problem Monitor, an abbreviated form of the Child Behavior Checklist. *Psychiatry and Clinical Neurosciences*, 68(10), 759-767.

<https://doi.org.proxy.library.uu.nl/10.1111/pcn.12188>

Raposa, E. B., Rhodes, J. E., & Herrera, C. (2016). The impact of youth risk on mentoring relationship quality: Do mentor characteristics matter? *American Journal of Community Psychology*, 57, 320-329. <https://doi.org/10.1002/ajcp.12057>

Externaliserende problemen bij jongeren in multiprobleemgezinnen

Raposa, E. B., Rhodes, J., Stams, G. J. J., Card, N., Burton, S., Schwartz, S. & Hussain, S.

(2019). The effects of youth mentoring programs: A meta-analysis of outcome studies. *Journal of Youth and Adolescence*, 48 (3), 423-443

<https://doi.org/10.1007/s10964-019-00982-8>

Reef, J., Van Meurs, I., Verhulst, F. C., & Van der Ende, J. (2010). Children's problems predict adults' DSM-IV disorders across 24 years. *Journal of the American Academy of Child and Adolescent Psychiatry*, 49, 1117-1124.

<https://doi.org/10.1016/j.jaac.2010.08.002>

Rhodes, J. E. (2005). A model of youth mentoring. In D. L. Dubois & M. J. Karcher (Eds.), *Handbook of youth mentoring* (pp. 30–43). Sage.

Rhodes, J. E., Spencer, R., Keller, T. E., Liang, B., & Noam, G. (2006). A model for the influence of mentoring relationships on youth development. *Journal of Community Psychology*, 34(6), 691–707. <https://doi.org/10.1002/jcop.20124>

Sampson, R. J., & Laub, J. H. (1994). Urban poverty and the family context of delinquency: A new look at structure and process in a classic study. *Child Development*, 65, 523-540. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8624.1994.tb00767.x>

Sawyer, S. M., Afifi, R. A., Bearinger, L. H., Blakemore, S. J., Dick, B., Ezeh, A. C., & Patton, G. C. (2012). Adolescence: A foundation for future health. *The Lancet*, 379 (9826), 1630- 1640. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(12\)60072-5](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(12)60072-5)

Sousa, L., & Rodrigues, S. (2009). Linking formal and informal support in multiproblem low-income families: the role of the family manager. *Journal of Community Psychology*, 37(5), 649-662.

Externaliserende problemen bij jongeren in multiprobleemgezinnen

Spratt, T. (2012). Why multiples matter: Reconceptualizing the population referred to child and family social workers. *British Journal of Social Work*, 42(8), 1574-1591.

<https://doi.org/10.1093/bjsw/bcr165>

Stiles, B. L., Liu, X., & Kaplan, H. B. (2000). Relative deprivation and deviant adaptations: The mediating effects of negative self-feelings. *Journal of Research in Crime and Delinquency*, 37(1), 64– 90. [https://doi-org.proxy.library.uu.nl/10.1177/](https://doi-org.proxy.library.uu.nl/10.1177/0022427800037001003)

[0022427800037001003](https://doi-org.proxy.library.uu.nl/10.1177/0022427800037001003)

Strunin, L., Díaz-Martínez, A., Díaz-Martínez, L. R., Kuranz, S., Hernández-Ávila, C.

A., Pantridge, C. E., & Fernández-Varela, H. (2015). Natural mentors and youth drinking: A qualitative study of Mexican youths. *Health Education*

Research, 30, 660– 670. <https://doi-org.vu-nl.idm.oclc.org/10.1093/her/cyv030>

Van Dam, L. (2019). *Who and what works in natural mentoring? A Relational Approach to Improve the Effectiveness of Youth Care*. (Doctoral dissertation: Universiteit van Amsterdam).

Van Dam, L., Neels, S., de Winter, M., Branje, S., Wijsbroek, S., Hutschemaekers, G. & Stams, G. J. (2017). Youth initiated mentors: Do they offer an alternative for out-of-home placement in youth care?. *The British Journal of Social Work*, 47(6), 1764-1780. <https://doi.org/10.1093/bjsw/bcx092>

Van Dam, L., Smit, D., Wildschut, B., Branje, S. J. T., Rhodes, J. E., Assink, M., & Stams, G. J. J.M. (2018). Does natural mentoring matter? A multilevel meta-analysis on the association between natural mentoring and youth outcomes. *American Journal of Community Psychology*, 62(1-2), 203–220. <https://doi.org/10.1002/ajcp.12248>

Van Dam, L., & Verhulst, S. (2016). De JIM-aanpak. Het alternatief voor uithuisplaatsing van jongeren. Boom

Externaliserende problemen bij jongeren in multiprobleemgezinnen

Wenger, A. & Fowers, B.J. (2008). Positive illusions in parenting: Every child is above average. *Journal of Applied Social Psychology*, 38, 611-634.

<https://doi.org/10.1111/j.1559-1816.2007.00319.x>

White, R., & Renk, K. (2012). Externalizing behavior problems during adolescence: An ecological perspective. *Journal of child and family studies*, 21(1), 158-171.

<https://doi.org/10.1007/s10826-011-9459-y>

Bijlage 1. Verslag dataverzameling

In deze paragraaf zal aan de hand van een reflectie de activiteiten voor de dataverzameling beschreven worden. Beschreven zal worden welke activiteiten ik ondernomen heb, hoe dit is gegaan en wat ik ervan heb geleerd.

Gedurende het jaar heb ik verschillende activiteiten ondernomen wat betreft de dataverzameling. Zo heb ik telefonische afspraken gehad met de participanten om vragenlijsten in te vullen, interviews getranscribeerd en heb ik interviews vertaald naar het Engels. In totaal heb ik 28 taken voltooid, wat gelijk staat aan ongeveer 35-40 uur aan dataverzameling. Hiermee voldoe ik aan de inspanningseis van de masterthesis.

Tevreden kijk ik terug op mijn functioneren wat betreft de activiteiten voor de dataverzameling. Tijdig heb ik mijn beschikbaarheid aangegeven bij mijn collega's, waardoor ik voldoende ingepland kon worden. Daarnaast heb ik voorafgaand de telefonische afspraak gecontroleerd of ik de benodigde gegevens had en of ik genoeg beltegoed op mijn telefoon had. Doordat ik van te voren aan de participant vroeg wat voor ondersteuning diegene prettig vond, sloot ik aan bij de behoefte van de participant. Door de ondersteuning begrepen de participanten de vragen, waardoor de betrouwbaarheid van het onderzoek toeneemt. Wat ik met name geleerd heb van deze taak is het afnemen van vragenlijsten bij participanten en hoe ik hen zo goed mogelijk kan ondersteunen.

Daarnaast heb ik verschillende interviews getranscribeerd. Voor mijn HBO-scriptie heb ik dit al eens eerder gedaan. Van te voren heb ik de instructies gelezen in de handleiding, waardoor ik wist wat van mij werd verwacht. Omdat ik het tempo van de opname had vertraagd, kon ik gemakkelijk mee typen. Een aantal interviews waren niet te verstaan. Ik heb de fragmenten meerdere malen geluisterd, maar kwam er niet uit wat er gezegd werd. Waar ik tevreden over ben is dat ik het wel eerst zelf geprobeerd heb, maar vervolgens aan de docent heb gevraagd wat ik hiermee moet. Uiteindelijk heb ik deze fragmenten niet kunnen transcriberen.

Tot slot heb ik verschillende interview vertaald naar het Engels. Dit vond ik leerzaam, doordat ik actief bezig ben geweest met de Engelse taal. Ik merkte dat, naarmate ik bezig was, het gemakkelijker ging en als het ware kon 'wennen' aan de taal. Linda en ik hebben elkaar feedback gegeven op de vertaling. Als feedback had ik wat spellings- of grammatica fouten, maar zag het er verder goed uit.